

Som det vil fremgaa af disse Bilag, drejer Sagen sig om Boliger spredte over hele Landet; større samlet Bebyggelse — Kolonibebyggelse — fremtræder kun undtagelsesvis.

Det fornødne Areal til Bygningernes Opførelse og til Udlægning af Have for Beboerne, $\frac{1}{2}$ —1 Skp. Land, forefindes paa de fleste Steder, saa at Grunderhvervelse i noget stort Omfang ikke vil blive fornøden.

Det ligger i Sagens Natur, at de saaledes foreliggende Oversigter over, hvad der efter Kommissionens Anskuelser bør udføres, ikke i sig indeholder en absolut Løsning. Forholdene paa de forskellige Steder kunne hurtigt forandre sig.

Der skal saaledes henpeges paa, at en Forøgelse af Trafikken og dermed af Personalet, kan nødvendiggøre yderligere Forøgelse af Boligantallet; endvidere kan Afgang af Funktionærer, der nu ere Selvejere, virke i samme Retning, ligeledes Ejendomssalg og Funktionærers Overgang fra den ugifte til den gifte Stand o. s. v., medens paa den anden Side en voksende Bebyggelse i Banens Nærhed, hvad enten den skyldes privates Byggespekulation eller Funktionærernes Sammenslutning i Byggeforeninger, vil virke til at formindske Trangen til Boliger, opførte af Staten.

Tænker man sig derfor en Bevilling, strækkende sig over en Aarrække, tilvejebragt til Opførelse af Boliger for Personalet, vil det være u hensigtsmæssigt at binde dens Anvendelse for stærkt; en vis Frihed saa vel med Hensyn til Valg af Stederne for Boligerne samt Arten af disse vil være nødvendig.

Med Hensyn til Boligernes Størrelse og Indretning skal under Henvisning til medfølgende Bilag 5—8, som viser forskellige Typer, bemærkes følgende:

Den langt overvejende Del af Bygningerne ere, som det var at vente, bestemt til Brug for det underordnede Personale, Arbejdere, Formænd, Portører og deslige. For saadant Personale forefindes allerede paa Banerne et ret betydeligt Antal Boliger, dels Tjenst- og dels Lejeboliger, opført i ældre og nyere Tid. Det ligger da nær ved denne Behandling af Sagen, hvor det væsentlig gælder om at komme paa det rene med Bekostningsspørgsmaalet, at holde sig til de nyere af Typerne, og det saa meget mere, som disse ere opstaaede paa Grundlag af de i Tidens Løb indvundne Erfaringer og i det væsentlige tilfredsstillende rimelige Krav. Ved den endelige Realisation af Sagen vil Undersøgelse af yderlige Forbedringer indenfor den ved given Bevilling foreskrevne Grænse kunne foretages.

Fig. 1—3 viser Enkeltholiger for det underordnede Personale, bestaaende af 2 Værelser, Køkken og 1 Loftskammer. Vaske- og Brændselssrum forudsættes tilvejebragt i et lille Udhus, for saa vidt Terrænforholdene ikke nødvendiggøre Kælderanlæg, i hvilket Tilfælde disse Udenomsbekvemmeligheder eventuelt vil kunne henlægges dertil.

Valget mellem Typerne er blandt andet tænkt betinget af Hensynet til Omgivelserne, men det er navnlig Bygningen Fig. 1, som i det overvejende Antal Tilfælde maa komme til Anvendelse, da den med lignende Rumforhold som de andre, er den billigste at fremstille.

Fig. 9—11 udviser nogle Dobbeltboliger og Fig. 12 en Bygning med 4 Lejligheder i 2 Etager. Større Etageantal i samme Bygning antages det for heldigst at undgaa. Personalet ynder, som allerede nævnt, ikke „Kasernering“, og det maa ogsaa indrømmes, at der er adskillige Ulemper forbundet med et saadant System. Iøvrigt er det kun faa Steder, hvor der overhovedet vilde kunne blive Brug for Boliger med mere end 4 Lejligheder.

Det har i Kommissionen været Genstand for Overvejelse, hvorvidt man skulde følge det engelsk-amerikanske System med Indretning af Køkkenet til Opholdsrum; Forsøg i denne Retning er allerede gjort her i Landet, men det er tvivlsomt, om Personalet vil være tilfreds med en saadan Ordning, og paa Sagens nuværende Standpunkt har man ikke ment at burde fremsætte Forslag i saa Henseende.

For mere overordnet Personale findes der ikke for Tiden egentlige Typer af Boliger. Fig. 5—8 viser forskellige saadanne, men ogsaa om disse gælder det, at de nærmest ere at betragte som Grundlag for de i Bilag 2 og 3 indeholdte Overslag, og at det ved Sagens Realisation bliver at overveje, hvorledes Bygningens Detailler helst bør ordnes.

Bortset fra Grunderhvervelse, der som allerede nævnt, kun i de færreste Tilfælde vil blive nødvendig, kan Bekostningen ved en Enkeltholig for det underordnede Personale efter Fig. 1 anslaas omtrent saaledes under almindelige Forhold paa Landet: